

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет _____ економіки та менеджменту
назва факультету

Кафедра _____ економіки та фінансів
назва кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Галина ЦІХ

« 30 » _____ 08/2024 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародні фінанси»
назва дисципліни

Галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
(назва)

Спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та страховий ринок»
(шифр і назва)

Освітня програма _____ «Фінанси, банківська справа та страхування»
(назва)

Спеціалізація _____
(назва)

Вид дисципліни _____ Обов'язкова циклу професійної підготовки
(обов'язкова / вибіркова)

Робоча програма з навчальної дисципліни

«Міжнародні фінанси»

(назва дисципліни)

для студентів

факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробник:

Професор кафедри економіки та фінансів,
доктор економічних наук, професор

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(Підпис)

Ірина КРАМАР

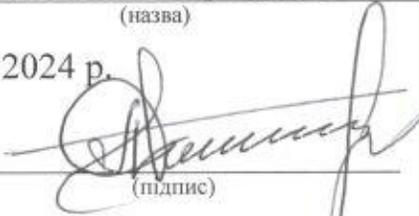
(ім'я та прізвище)

**Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри
економіки та фінансів**

(назва)

Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Олена ПАНУХНИК

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК факультету

Протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

Секретар НМК

(підпис)

Оксана ПОТІХА

(ім'я та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий

ринок»
(шифр і назва)

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва)

Завідувач випускової кафедри

(підпис)

Олена ПАНУХНИК

(ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Андрій КРУПКА

(ім'я та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4 /120	4 /120
Аудиторні заняття, год.	56	14
Самостійна робота, год.	64	106
Аудиторні заняття:		
- лекції, год.	28	8
- лабораторні заняття, год.	–	–
- практичні заняття, год.	28	6
- семінарські заняття, год.	–	–
Самостійна робота:		
підготовка до практичних занять	14	7
опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	3	44
виконання контрольних завдання	–	–
виконання індивідуальних завдань	12	12
виконання курсових проектів (робіт)	–	–
підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	35	43
Залік	+	+

Частка годин самостійної роботи студента:

денна форма навчання – 53%;

заочна (дистанційна) форма навчання – 88%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів комплексного розуміння системи взаємозв'язків у галузі міжнародних фінансів.

2.2. Предмет, завдання навчальної дисципліни, програмні результати навчання, загальні та спеціальні компетентності

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПРО1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРО2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРО3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальної:

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальних (фахових):

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№ ЛЗ	Тема	К-ть год ОФЗО	К-ть год ЗФЗО
1	Тема 1. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ Предмет науки про міжнародні фінанси. Призначення міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансових зв'язків. Еволюція міжнародних фінансів. Координація економічної та фінансової політики країн на сучасному етапі.	2	0,5

	Міжнародне фінансове право. Принципи та форми реалізації міжнародної фінансової політики		
2	Тема 2. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ Причини виникнення і мета діяльності МО. Класифікація МО. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Світовий банк (СБ). Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна асоціація розвитку (МАР)	2	0,5
3-4	Тема 3. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО СЕРЕДОВИЩА Основні тенденції розвитку світової економіки. Лібералізація міжнародної торгівлі. Регіональна економічна інтеграція. Глобалізація. Сутність, виміри та форми прояву фінансової глобалізації. Наслідки фінансової глобалізації. Світові фінансові кризи	4	1
5	Тема 4. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ Сутність та класифікація іноземного інвестування. Переваги та недоліки іноземного інвестування. Форми розміщення капіталу. Державне регулювання іноземних інвестицій. Тенденції іноземного інвестування у світі після пандемії COVID-19, початку повномасштабної війни РФ проти України. Тенденції іноземного інвестування в Україні	2	1
6-7	Тема 5. ВЗАЄМОДІЯ У МІЖНАРОДНОМУ ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ Транснаціональні корпорації (ТНК). Внутрішні фінансові ресурси транснаціональних корпорацій. Зовнішні джерела фінансування транснаціональних корпорацій. Офшорні зони. Організаційні засади міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та обставини, що обумовлюють їх вибір. Інкасо. Документарний акредитив. Банківський переказ. Система відкритих рахунків. Дорожні (туристичні) чеки. Єврочеки. Розрахунки з використанням пластикових (кредитних і дебітових) карток. Розрахунки на компенсаційній основі	4	1
8	Тема 6. ФІНАНСОВИЙ РИНОК. СВІТОВІ ФІНАНСОВІ ЦЕНТРИ Організаційні засади світового фінансового ринку. Наднаціональне регулювання ринку. Фінансові посередники. Первинний ринок. Вторинний ринок. Форми організаційних структур іноземних банків. Регулювання міжнародних банківських операцій. Базельський комітет. Характеристика найважливіших міжнародних фінансових центрів (Лондон, Нью-Йорк, Токіо). Роль золота у валютній сфері. Ринок банківських металів в Україні	2	0,5
9	Тема 7. МІЖНАРОДНИЙ РИНОК БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТІВ Міжнародний кредит як економічна категорія. Форми міжнародного кредиту. Світовий борг та криза світової заборгованості. Геополітика світового боргу. Показники оцінки рівня зовнішнього боргу. Шляхи реструктуризації боргових зобов'язань. Міжнародний факторинг. Проблеми заборгованості України. Заборгованість країн «третього світу». Заборгованість провідних індустріальних країн	2	0,5
10	Тема 8. МІЖНАРОДНИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК Поняття та структура фондового ринку. Учасники міжнародного ринку капіталів. Види цінних паперів. Способи розміщення облігацій. Єврооблігації. Облігації внутрішньої державної позики. Облігації зовнішньої державної позики. Військові	2	0,5

	облігації. Сучасні тенденції розвитку міжнародного ринку цінних паперів		
11	Тема 9. СВІТОВА ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ЕТАПИ ЇЇ ЕВОЛЮЦІЇ Поняття валютної системи. Складові валютних систем, їх еволюція в міжнародних фінансах. Види валютних систем. Паризька валютна система. Генуезька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська (Кінгстонська) валютна система. Валютні резерви. Перспективи розвитку валютних систем	2	0,5
12-13	Тема 10. ВАЛЮТНІ ВІДНОСИНИ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ. ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ Термінові валютні угоди та їх особливості. Валютний форвард. Валютний ф'ючерс. Порівняльна характеристика валютного форварда та ф'ючерсу. Валютний опціон та його види: опціон на купівлю, опціон на продаж, подвійний опціон. Стилї виконання опціонів: американський і європейський. Розрахунок доходу по опціону. Операції своп на валютному ринку. Валютні інтервенції національних банків з метою регулювання валютних курсів	4	1
14	ТЕМА 11. ВАЛЮТНА ІНТЕГРАЦІЯ І РИНОК ЄВРОВАЛЮТИ Європейський Союз: історія заснування, основні договори в історії ЄС. Європейська валютна система як закономірний результат інтеграційних процесів в Європі. «План Вернера»: послідовність реалізації і досягнуті результати. «План Делора». Європейський центральний банк як наступник Європейського валютного інституту. Європейська система центральних банків: структура і завдання. Наслідок введення ЄВРО і трансформація його ролі у світовій валютній системі	2	1
Разом за семестр		28	14

3.2. Практичні заняття

№ ПЗ	Назва теми	К-ть годин ОФЗО	К-ть годин ЗФЗО
1	Тема 1. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ	2	0,5
2	Тема 2. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ	2	0,5
3-4	Тема 3. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО СЕРЕДОВИЩА	4	0,5
5	Тема 4. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ	2	0,5
6-7	Тема 5. ВЗАЄМОДІЯ У МІЖНАРОДНОМУ ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ	4	1
8	Тема 6. ФІНАНСОВИЙ РИНОК. СВІТОВІ ФІНАНСОВІ ЦЕНТРИ	2	0,5
9	Тема 7. МІЖНАРОДНИЙ РИНОК БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТІВ	2	0,5
10	Тема 8. МІЖНАРОДНИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК	2	0,5
11	Тема 9. СВІТОВА ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ЕТАПИ ЇЇ ЕВОЛЮЦІЇ	2	0,5
12-13	Тема 10. ВАЛЮТНІ ВІДНОСИНИ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ. ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ	4	0,5
14	ТЕМА 11. ВАЛЮТНА ІНТЕГРАЦІЯ І РИНОК ЄВРОВАЛЮТИ	2	0,5
Всього		28	6

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин ДФН/ЗФН
1	Підготовка до практичних занять	14/7
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	3/44
3	Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання на одну з тем: Україна і Міжнародний валютний фонд. Україна і Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Група Африканського банку розвитку (АФБР). Арабський фонд економічного і соціального розвитку (АФЕСР). Ісламський банк розвитку (ІБР). Велика депресія у США Рейтинг країн світу за рівнем ВВП. Причини стрімкого економічного зростання та стабільності цих країн Аналіз інвестиційного клімату в Україні. Політика Кабінету Міністрів щодо покращення інвестиційного клімату країни. Найбільші ТНК світу: шлях до успіху. Депозитні сертифікати: теп (tap), транш (tranche), ролловер (rollover). Клірингові розрахунки в євро за участю міжнародних та національних платіжних систем (TARGET, EBA, RTGS). Сучасний стан заборгованості України. Єврооблігації як міжнародні боргові зобов'язання уряду України. Економічні наслідки завищеного чи заниженого валютного курсу національної грошової одиниці. Ринок криптовалют: становлення, особливості функціонування та перспективи розвитку. Місце України у світовому економічному просторі. Представництво Європейського Союзу в Україні. Основні напрями діяльності і реалізовані проекти.	12/12
4	Підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	35/43
Залік		
Всього		64/106

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Розподіл оцінок		
Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
75-81	C	Зараховано
67-74	D	Зараховано
60-66	E	Зараховано
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
15	20		20	20		25	100
№ ЛЗ	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	за кожних три бали семестрової оцінки студент отримує 1 бал	
ЛЗ №1	ПЗ №1	2	ЛЗ №8	ПЗ №8	2		
ЛЗ №2	ПЗ №2	3	ЛЗ №9	ПЗ №9	2		
ЛЗ №3-4	ПЗ №3-4	5	ЛЗ №10	ПЗ №10	2		
ЛЗ №5	ПЗ №5	5	ЛЗ №11	ПЗ №11	3		
ЛЗ №6-7	ПЗ №6-7	5	ЛЗ №12-13	ПЗ №12-13	3		
			ЛЗ №14	ПЗ № 14	3		
ІНДЗ					5		

5. Навчально-методичне забезпечення

- Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародні фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Крамар І.Ю. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 80 с.
- Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Міжнародні фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Крамар І.Ю. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 20 с.
- Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Міжнародні фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Укладач: Крамар І.Ю. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 17 с.

6. Рекомендована література

Базова

- Закон України «Про інвестиційну діяльність» [Електронний ресурс] : Закон України № 15661-ХІІ від 18.09.1991 р. зі змінами від 15.04.2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
- Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 368 с.
- Грінько І. М. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.

4. . Дослідження грошово-кредитного ринку : навчальний посібник / І. В. Белова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 147 с.
5. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) [підручник] / За ред. В.О. Онищенко, А.Ю. Бережна, Л.О. Птащенко, І.Б. Чичкало-Кондрацька. К.: ЦНЛ. 2019. 600 с.
6. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія / Інна Олександрівна Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2020. 440 с.
7. Актуальні проблеми фінансового управління: глобальні тенденції і національна практика: Монографія / за ред. Т.І.Єфименко. К.: ДННУ «Акад.фін.управління», 2018. 496 с.
8. Актуальні проблеми розвитку системи управління державними фінансами: євроінтеграційний контекст / за ред. Т.І. Єфименко; ДННУ “Акад. фін. управління”. К., 2016.496 с.

Допоміжна

1. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами : підручник. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 497 с.
2. Масалигіна В. В. Міжнародні фінанси та валютно-кредитні розрахунки: Конспект лекцій: У 2 ч. Харків: УкрДУЗТ, 2019. Ч. 1 124 с.
3. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; Київ, 2019. 272 с.
4. Базилевич В.Д. Цінні папери. Практикум: Навчальний посібник / В.Д. Базилевич. К.: ЦУЛ. 2013. 791 с.
5. Макаренко М.І. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник / К.: ЦУЛ, 2016. 548 с.

Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в А-Tutor (ID: 2600)

Адреси бібліотек:

1. *Науково-технічна бібліотека ТНТУ:*
Україна, 46001, м. Тернопіль, вул. Руська 56, корпус №2
<http://library.tntu.edu.ua/>
2. *Обласна універсальна наукова бібліотека:*
46020, Тернопіль, Шевченка, 15
<http://www.library.te.ua>

Інтернет ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.minfin.gov.ua/>- офіційний сайт Міністерства фінансів України.
3. <http://www.bank.gov.ua/>- офіційний сайт Національного Банку України.
4. <http://ukrstat.gov.ua> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.
5. <http://ua-ekonomist.com/> - український журнал Економіст.
6. <http://www.imf.org/> - офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.

